

Van Heeckerenstraat 9, woning schoolhoofd

Adres	Van Heeckerenstraat 9
Postcode	2242 GX
Kadastraal nummer	F 7295
Naam	Nvt
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermde monument	1
Benoeming onderdelen complex	Woonhuis (dienstwoning)
Oorspronkelijke functie	Wonen
Datering/Bouwjaar	1933

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WOONHUIS.

Het interieur maakt onderdeel uit van de bescherming voor wat betreft de oorspronkelijke indeling en detaillering.

Inleiding

De ambtswoning voor het hoofd van de school is ontworpen door het architectenbureau Wouters in opdracht van het R.K. Parochiaal Kerkbestuur St. Willibrordus, die nog steeds de eigenaar van het huis is. Het huis is ontworpen met invloeden van de Amsterdamse School (zoals de plastic van de houten geveldelen), Nieuwe Haagse School (zoals de horizontale belijning) en het Nieuwe Bouwen (zoals de asymmetrische wijze waarop de vensters geplaatst zijn); er kan derhalve niet een bouwstijl aan toegekend worden.

Het huis is grotendeels oorspronkelijk bewaard gebleven; de wijzigingen die doorgevoerd zijn, zoals het inkorten van de schoorsteen op de zuidwesthoek en het vernieuwen van enkele ramen aan de achterzijde, zijn van ondergeschikt belang.

Over de architect

Johannes Thomas Wouters (1866-1932) en Zacharias Hoek (1863-1943) vormden samen het bureau Hoek & Wouters, dat een enorme invloed heeft gehad op de ontwikkeling van Wassenaar. Wouters was raadslid, architect en projectontwikkelaar en voerde de regie over de aanleg van veel villaparken in Wassenaar, zoals Wildrust, Backershagen en Groot Haesebroek. Hij was zoon van een bouwondernemer en studeerde aan de Academie van Beeldende Kunsten en Technische

Wetenschappen in Den Haag. Hij vestigde zich in 1893 zelfstandig als bouwkundige en bouwadviseur. Onder de studenten aan de Academie was ook Hoek, die zoon van een viskoopman was, maar al op 13 jarige leeftijd in de bouw ging werken. Omdat zijn talent voor ontwerpen werd onderkend, kreeg hij de mogelijkheid om aan de Haagse academie te studeren. Na zijn studie werkte hij eerst bij een timmerman-architect en later bij het gerenommeerde bureau van J.J. van Nieukerken. Vanaf 1893 had hij aspiraties om voor zichzelf te beginnen. Dit werd pas een succes toen hij zich in 1896 associeerde met Wouters. Het bureau bouwde zeer veel in Den Haag en Scheveningen. Zo werd Hoek directeur van de Maatschappij Park Zorgvliet die op de terreinen van het voormalige buiten van Jacob Cats een villapark ontwikkelde. Wouters raakte vanaf 1904 betrokken bij de projectontwikkeling in Wassenaar. Hij maakte deel uit van de directie van de Maatschappij tot Exploitatie van Park Groot Haesebroek, samen met bankier Helling en Baron van Pallandt (eigenaar van Duinrell).

Vanaf 1909 kwam Jacobus Johannes Brandes (1884-1955) de gelederen van het bureau versterken en vanaf 1912 werd hij compagnon binnen het bureau. Waar het eerder al moeilijk bleek om de ontwerpen toe te schrijven aan Wouters of aan Hoek, is het in de periode van 1909 tot de opheffing van het bureau in 1915 ook moeilijk toeschrijvingen te doen. Bovendien bleef Brandes tot 1918 voor Wouters werken, zodat ook na deze tijd werken van het bureau van Wouters van Brandes' hand kunnen zijn. Over het algemeen wordt aangenomen dat Wouters de acquisitie deed en zich vooral met de projectontwikkeling bezig hield. Hoek had de dagelijkse leiding van het bureau en Brandes ontwierp. Bouwkundige A.Th. van Paassen was de bouwkundig tekenaar en C.M. Kranenburg had de dagelijkse leiding over de bouwplaatsen. Daarom worden de werken van het bureau vanaf 1909 tot ca. 1918 doorgaans aan Brandes toegeschreven. Het bureau was in eerste instantie in Den Haag gevestigd, maar verhuisde later naar de voormalige boerderij De Driesprong aan de Van der Oudermeulenlaan 13 te Wassenaar, dat door hen 'Huize De Driesprong in het park Oud-Wassenaar' werd genoemd.

Na 1918 werkte Wouters weer zelfstandig en ontwierp bijvoorbeeld in 1920 het huis met dienstwoning/garage Clingenhorst (Rijksstraatweg 681/683). Hij verwierf vele opdrachten, zowel voor vrijstaande woonhuizen als voor dubbele woonhuizen, zoals de huizen aan het Burchtplein in 1927 maar ook voor scholen. Hij ontwierp in 1922 de r.-k. jongensschool aan de Van Heeckerenstraat 2 in samenwerking met architect P.N. de Bruijn. In 1932 ontwierp hij in opdracht van R.K. Parochiaal Kerkbestuur St.-Willibrordus te Wassenaar de r.-k. kleuter- of Fröbelschool temidden van de sociale woningbouw van de woningbouwvereniging St.-Willibrordus in Oostdorp (St.-Willibrordusstraat 15). Zijn laatste werk zal de woning voor het schoolhoofd aan de Van Heeckerenstraat 9 zijn geweest, dan wel is een product van een bureauarchitect van het architectenbureau Wouters. Wouters stierf namelijk in oktober 1932, terwijl de bouwtekeningen in juli 1933 zijn ondertekend.

Over de r.-k. parochie St. Willibrordus

De H. Willibrordus op Kerkstraat 77 is een neogotische kruisbasiliek uit 1903-1905 en ernaast staat een neorenaissancistische pastorie uit 1906-1907 (Kerkstraat 79), beide gebouwd naar ontwerp van Nicolaas Molenaar (1850-1930). De kerk verving een 18de-eeuwse schuilkerk, die ongeveer op de locatie van de huidige Warenar (Kerkstraat 75) lag en die op zijn buurt een 17de-eeuwse schuilkerk verving. Bij de kerk hoort een begraafplaats, omgeven door een 18de-eeuwse bakstenen muur en een 20ste-eeuws smeedijzeren hek. Ten noordoosten van kerk en begraafplaats ligt het voormalige patronaatsgebouw later Jeroenhuis genoemd, uit 1906 in neorenaissancestijl, dat sinds 1984 het Cultureel Centrum Warenar (genoemd naar een blijspel van P.C. Hooft) is. Kerkgebouw, pastorie, begraafplaats, hek en muur zijn beschermd als rijksmonument; de Warenar is gemeentelijk monument. Tot de rooms-katholieke gebouwen behoren ook nog het zusterhuis van de zusters Franciscanessen aan de Kerkstraat 28-34 uit 1899 van architect Nicolaas Molenaar en de daarachter gelegen r.-k. Bonifaciuschool aan het Kloosterland 5 uit 1917 van architect Co Brandes.

Vanwege de groei van Wassenaar werden in respectievelijk 1923 en 1931 twee nieuwe parochies gesticht, namelijk de Goede Herder (kerkgebouw aan de Stoeplaan) en de St.-Jozef (huidige kerk aan de Parklaan).

Stedenbouwkundige aspecten

Kerk en pastorie vormen het zwaartepunt van het katholieke complex. Ten noordoosten ligt het voormalige patronaatsgebouw (Warenar) en daarnaast (ten oosten ervan) ligt de woning van het schoolhoofd uit 1933. Aan de andere kant van de Van Heeckerenstraat (noordzijde) ligt het schoolgebouw uit 1923.

Architectonische beschrijving¹

Het huis is in twee bouwlagen met een zadeldak opgetrokken vanuit een rechthoekige grondvlak. Aan de voorzijde is er een rechthoekige uitbouw (risaliet) over twee bouwlagen, voorzien van een steekkap. Er zijn twee, gemetselde schoorstenen. De gevels zijn asymmetrisch ingedeeld met rechtgesloten vensters van verschillend formaat.

Het opgaand werk bestaat uit een donker trasraam en voorts gele baksteen in kettingverband. Het dak is gedekt met rode Hollandse pannen en heeft een ruim overstek. Enkele geveldelen zijn afgewerkt met gepotdekselde houten delen, aan de onderzijde afgewerkt met een uitkragende bakstenen lijst. De ramen zijn van staal; de lekdorpels van rode gebakken tegels. Er is gekleurd glas-in-lood toegepast.

In het ontwerp zijn een (voor een klein woonhuis relatief gezien) groot aantal bijzondere elementen verwerkt, die bovendien een hoge mate van detaillering hebben, zoals het hoekvenster aan de voorzijde dat overhoeks geplaatst is en bovendien uitkraagt. Twee kunststenen platen aan boven- en onderzijde versterken het horizontale accent van dit venster. Ook aan de andere kant van de risaliet zijn er bijzondere hoekoplossingen van de vensters. De risaliet zelf is verbijzonderd door een horizontale strook met houten delen. De entree is rondboogvormig en rondom voorzien van dubbele strekkenlagen met taps geslepen bakstenen. De entree met daarvoor twee gemetselde bloembakken bevat de oorspronkelijke deur. Ook opvallend is de wijze waarop de lateien van de verdiepingvensters visueel ontbreken.

Interieur

Het interieur, zowel qua indeling als qua situering en detaillering van enkele onderdelen zoals de schouwen, is grotendeels oorspronkelijk. Wel is een gang dichtgezet en de kamer en suite verwijderd. Behalve de schouwen zijn er onder meer een vloer van granito terrazzo, een tochtdeur met zijlichten en paneeldeuren.

Waardstelling

Het woonhuis (woning hoofd van de school) is vanwege de cultuurhistorische - , architectuurhistorische - en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en de geschiedenis van de r.-k. parochie St. Willibrordus in het bijzonder; vanwege de ruimtelijk-functionele, visuele en cultuurhistorische relatie met de omliggende complexonderdelen en in het bijzonder met de tegenovergelegen basisschool; als voorbeeld van een ambtswoning voor het schoolhoofd; vanwege de gaaf bewaarde hoofdvorm en de eigentijdse, zorgvuldig toegepaste materialen en detaillering; vanwege de beeldbepalende ligging tegenover de school en naast de Warenar aan de Van Heeckerenstraat.

¹

Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

Bijlagen

Foto's situatie 2012; afbeelding Google Earth; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; bezoek ter plaatse 23 oktober 2012; www.bonas.nl;
www.sintwillibrorduswassenaar.nl/gesch_parochie.htm; monumentenregister RCE;
Lit, R. van, et.al, 'Jong Monumentaal Wassenaar', 2003;
'Moderne bouwkunst in Wassenaar 1900-1965', 2007, uitgave Comité Open Monumentendag Wassenaar;
Scheffer, C., 'Jongere bouwkunst en stedenbouw, Wassenaar', provincie Zuid-Holland, 1993.